

***Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar
på dina frågor om Europeiska unionen.***

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Varken informationen eller samtalen kostar i regel något (men vissa operatörer, telefonkiosker och hotell kan ta betalt för samtalen).

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på internet via Europa-servern (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015

ISBN: 978-92-9240-676-9

ISSN: 1977-2505

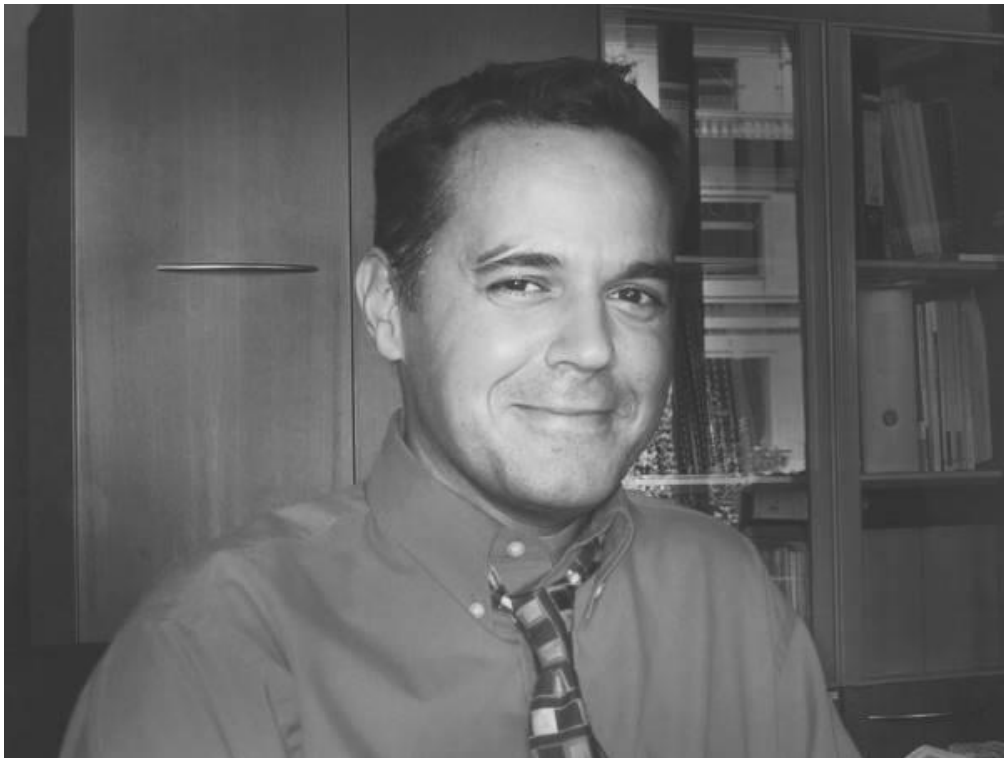
doi: 10.2802/182406

© Europeiska arbetsmiljöbyrån, 2015

Kopiering tillåten med angivande av källan.

Dr Eusebio Rial-González

Under 2014 förlorade Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha) en mycket omtyckt och respekterad medarbetare. Dr Eusebio Rial González, chef för preventions- och forskningsenheten, avled av cancer den 18 december, endast 48 år gammal. Sedan han kom till EU-Osha 2003 har han varit pådrivande i byråns arbete för att förbättra arbetsmiljön på Europas arbetsplatser och varit avgörande för många flaggskeppsprojekt, däribland 2014–2015 års kampanj för ett hälsosamt arbetsliv – Friska arbetsplatser förebygger stress, Europeiska företagsundersökningen om nya och framväxande risker (Esener), det interaktiva webbverktyget för riskbedömning (OiRA) och webbplattformen OSHwiki. För många av oss var han inte bara en högt uppskattad kollega, utan också en nära vän. Saknaden efter honom kommer att bli mycket stor.

Detta år, som slutade så sorgligt, började med så mycket att se fram emot. Bland annat antogs EU-Oshas fleråriga strategiska program för 2014–2020 med tydliga riktlinjer för bästa sättet att främja arbetsmiljön i ett hårdnande arbetsklimat. I januari fick vårt arbete erkännande och stöd från hög nivå när Europaparlamentets talman Martin Schulz kom på officiellt besök till Bilbao för att med egna ögon se hur byrån bedriver sin verksamhet. Den 31 mars invigde László Andor, kommissionär med ansvar för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, våra nya lokaler i Miribilla-kvarteren i Bilbao. Samma dag undertecknades avtalet om säte mellan EU-Osha och Konungariket Spanien, och därigenom säkerställdes att vi kommer att kunna stanna kvar i Bilbao på lång sikt. I juni antogs sedan EU:s strategiska arbetsmiljöramverk 2014–2020, vilket emotsetts med stort intresse. Dess strategiska mål överensstämmer till stor del med EU-Oshas huvudsakliga arbetsområden.

1 Att förutse förändringar

Under 2014 publicerade EU-Osha en omfattande studie som har utarbetats på grundval av byråns senaste storskaliga prognosprojekt: [Current and emerging occupational safety and health \(OSH\) risks in the healthcare sector, including home and community care](#). Här belyses de utmaningar som sektorn står inför, exempelvis den ökande efterfrågan på hälso- och sjukvård, behovet av vård under längre tid, bristen på kunnig och erfaren personal samt den ökade användningen av teknik, vilket ställer krav på nya färdigheter.

Inför nästa prognosprojekt publicerades också en annan viktig rapport med resultaten från en sonderande studie om framväxande arbetsmiljötrender ([Scoping study for a foresight on new and emerging occupational safety and health \(OSH\) risks and challenges](#)). Följande tre ämnen har fastställts kunna vara ett tänkbart tema för nästa prognosstudie: informations- och kommunikationsteknikens inverkan på arbetsmiljön, trender inom förvaltning av mänskliga resurser samt finanskrisens inverkan på arbetsmiljön.

Genom att identifiera och fastställa forskningsprioriteringar kan forskningen samordnas bättre och resurser användas mer effektivt. Som ett led i sitt långvariga projekt om prioriteringar för arbetsmiljöforskningen tog EU-Osha fram en slutlista över de topprioriteringar som identifierats i byråns [rapport från 2013](#) och utarbetade principförklaringar om dessa ämnen, t.ex. "förebygga genom design" (som går ut på att riskerna "konstrueras bort"), i syfte att lyfta fram arbetsmiljöns betydelse i forskarsamhället.

2 Fakta och siffror

Fältarbetet för den andra upplagan av Esener, Esener-2, slutfördes som planerat under 2014. Runt 50 000 intervjuer har genomförts i 36 olika länder, vilket utgör en betydligt större stickprovsstorlek än den första upplagan. Rapporter där resultaten redovisas kommer under 2015. Under januari 2014 publicerades rekommendationerna från en [kvalitativ efterhandsutvärdering av Esener-1](#), vilka införlivades i Esener-2.

De preliminära resultaten från projektet "Säkra och hälsosamma arbetsplatser för alla åldrar – arbetsmiljö i samband med en åldrande arbetskraft", som utförts på uppdrag av Europaparlamentet, presenterades vid en konferens som anordnades av Europaparlamentet i december 2013, och [handlingarna](#) därifrån publicerades på EU-Oshas webbplats i januari 2014. Resultaten kommer att analyseras ytterligare under 2015 och en slutkonferens kommer att hållas i september. Denna fråga är så viktig att den kommer att vara temat för 2016–2017 års kampanj för ett hälsosamt arbetsliv – *Hälsosamt arbetsliv för alla åldrar*.

Det inledande arbetet för projektet om förbättrad arbetsmiljö i mikro- och småföretag i Europa slutfördes under 2014. Syftet är att fastställa vilka grundfaktorer som skapar förutsättningar för ett förbättrat arbetsmiljöarbete. En övergripande översyn kommer att publiceras under 2015.

Tillsammans med ANSES, den franska myndigheten för livsmedels-, miljö- och

arbetsmiljöfrågor, anordnade EU-Osha i januari ett seminarium i Paris om reproduktionstoxiska risker. En metodrapport om arbetsrelaterad cancer, [Exposure to carcinogens and work-related cancer: a review of assessment methods](#), publicerades i slutet av året. I oktober hölls det ytterligare ett seminarium, den här gången i Bryssel, som utgjorde startpunkten för en storskalig studie om den arbetsmiljörelaterade sjukdomsbördan. En av de frågor som togs upp var sentinelrapporterings- och varningssystem. Genom sådana system identifieras sjukdomar som i nuläget inte bedöms vara kopplade till arbetsplatsen men som kan visa sig vara arbetsmiljörelaterade längre fram. Om de identifieras på ett tidigt skede ökar det medvetenheten, vilket ökar sannolikheten för att drabbade arbetstagare kan få ersättning.

Under 2014 publicerades två viktiga rapporter som behandlar byråns insatser för att visa på kostnadsnyttan med en god arbetsmiljö: i maj kom [Estimating the costs of accidents and ill health at work: a review of methodologies](#), följt av ett expertmöte för att diskutera resultaten i juni, och i september kom [The business case for safety and health at work: cost-benefit analyses of interventions in small and medium-sized enterprises](#) som visade på fördelarna med att satsa på en bra arbetsmiljö, följt av en konferens samma månad, "[Investing in OSH: how benefits beat the costs](#)".

3 Verktyg för hantering av arbetsmiljöfrågor

Under 2014 har det hänt mycket på OiRA-fronten: 47 nya verktyg har publicerats, vilket överträffade målet om 35, och ytterligare 30 är under utveckling. Fjorton seminarier har anordnats för att marknadsföra OiRA eller särskilda sektorsverktyg för små och medelstora företag. I december anordnades en konferens (på temat hur man kan verka för företagets tillväxt och konkurrenskraft i kristider och samtidigt satsa på arbetsmiljön) under ledning av det italienska ordförandeskapet. I samband med detta hölls en särskild OiRA-workshop. OiRA:s betydelse framhölls också i EU:s nya strategiska arbetsmiljöramverk, där det lyftes fram som ett viktigt redskap för att hjälpa de små och medelstora företagen att uppfylla arbetsmiljökraven.

4 Att öka medvetenheten

Friska arbetsplatser förebygger stress var temat för 2014–2015 års kampanj för ett hälsosamt arbetsliv, som inleddes den 7 april på Europeiska kommissionen i Bryssel. Samma dag lanserades också kampanjwebbplatsen, där man hittar material på 25 olika språk. Dagen därefter anordnades ett kampanjpartnerskapsmöte och det officiella erbjudandet om kampanjpartnerskap tillkännagavs. Över 100 kampanjpartner bestämde sig för att delta och mer än 30 mediepartner anslöt sig till arbetet för att vara med och marknadsföra kampanjen.

Christa Sedlatschek, EU-Oshas direktör; László Andor, kommissionär med ansvar för sysselsättning, socialpolitik och inkludering; Vasilis Kegeroglou, viceminister vid ministeriet för arbete, social trygghet och välfärd som representerade det grekiska ordförandeskapet, i samband med den inledande presskonferensen för kampanjen för ett hälsosamt arbetsliv i Bryssel, april 2014.

Inspirerad av framgångarna med det första benchmarkingseminariet, som anordnades under 2012–2013 års kampanj, bildade EU-Osha en styrgrupp och ytterligare tre evenemang ägde rum under 2014, under värdskap av Heineken, LEGO och Toyota. Redan under 2015 planeras ytterligare tre evenemang med olika företag som värd.

Ett av de viktigaste inslagen i varje kampanj för ett hälsosamt arbetsliv är Europeiska priset för goda praktiska lösningar. För första gången kunde nu även de officiella kampanjpartnerna vara med och tävla om priserna. Vinnarna sållades fram bland 50 bidrag som valts ut för ytterligare granskning vid ett jurymöte i januari 2015, och prisceremonin är tänkt att hållas i april 2015.

Europeiska arbetsmiljöveckan ägde rum den 20–24 oktober, och under denna vecka anordnades hundratals evenemang och aktiviteter med fokus på hur man kan hantera arbetsrelaterad stress. Enbart den spanska kontaktpunkten anordnade fler än 50 initiativ – från kurser och seminarier till filmvisningar och medieevenemang.

EU-Osha stöder sina nationella kontaktpunkter genom kampanjstödspaketet European Campaign Assistance Package och bistår med en mängd olika kampanjmaterial: under 2014 distribuerades 88 720 kampanjmärkta produkter, 476 125 publikationer på 25 olika språk, 62 kampanjmontrar och 15 utställningskit.

Utöver den officiella kampanjguiden, kampanjbroschyren och kampanjfoldern var de viktigaste produkterna för 2014–2015 års kampanj filmen [Napo i: När stressen slår till](#), [Praktisk e-guide för hantering av psykosociala risker](#), den högaktuella studien [Calculating the cost of work-related stress and psychosocial risks](#) samt en rapport som publicerats gemensamt med Europeiska institutet för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Eurofound), [Psychosocial risks in Europe: prevalence and strategies for prevention](#).

Paul Lacoste, vinnare av Ett hälsosamt arbetslivs filmpris 2014 vid den internationella festivalen för dokumentärfilm och animerad film i Leipzig (DOK Leipzig).

Arbetet är nu redan i gång med 2016–2017 års kampanj för ett hälsosamt arbetsliv, *Hälsosamt arbetsliv för alla åldrar*, vars fokus ligger på att främja ett hållbart arbetsliv och hälsosamt åldrande. Kampanjens omfattning och mål har slagits fast och EU-Osha har beställt en e-guide som ska stödja företagen i deras arbetsmiljöarbete med en åldrande arbetsstyrka.

För sjätte året i rad sponsrade EU-Osha Ett hälsosamt arbetslivs filmpris vid dokumentärfilmsfestivalen i Leipzig (DOK Leipzig) i november. Priset gick till *Harvest* av Paul Lacoste, där man får följa en grupp säsongsarbetare som plockar vindruvor i södra Frankrike. Filmen hade valts eftersom den speglar ett arbetsliv med föränderliga villkor och osäkra anställningar och är relevant för 2014–2015 års kampanjtema – arbetsrelaterad stress. Byrån hade också tagit fram undertexter på 13 olika språk till fjolårets vinnare – *C(us)todians* av Aly Muritiba, som handlar om arbetslivet i ett brasilianskt fängelse – och låtit distribuera den till kontaktpunkterna.

Efter ett framgångsrikt pilotprojekt 2013 förlängdes initiativet Napo för lärare till 2014. Det är ett onlinepaket som riktar sig till barn på låg- och mellanstadiet i åldersgruppen 7–11 år och innehåller material som hjälper lärarna att i ett tidigt skede introducera arbetsmiljöfrågor för barnen. Under 2014 beställdes en utvärdering av initiativet och resultaten kommer att publiceras 2015.

En av 2014 års höjdpunkter var EU-Oshas deltagande vid den tjugonde världskongressen om arbetsmiljö i Frankfurt den 24–27 augusti. I byråns monter presenterades OSHwiki, OiRA och 2014–2015 års kampanj för ett hälsosamt arbetsliv. Byråns personal deltog vid sju olika programpunkter, däribland ett symposium om psykosociala risker, som organiserades av EU-Osha.

Tjugonde världskongressen om arbetsmiljö 2014, Frankfurt

5 Ökad kunskap genom nätverkande

[OSHwiki](#), som lanserades vid den tjugonde världskongressen om arbetsmiljö, är den första webbplattform där användare gemensamt kan sammanställa och sprida arbetsmiljörelaterad kunskap, vilket innebär en ny möjlighet för personer inom arbetsmiljöområdet att nätverka online. För att webbplatsen ska behålla sitt goda rykte och oberoende får artiklarna endast skrivas av särskilt godkända skribenter. OSHwiki ska tillhandahålla tillförlitlig information om alla viktiga arbetsmiljöfrågor, och nya OSHwiki-artiklar tillkommer hela tiden. Lanseringen väckte omfattande intresse och medietäckning, och under 2014 godkändes fler än 100 nya författare.

6 Nätverkande och kommunikation

För första gången kompletterades kampanjen för ett hälsosamt arbetsliv under 2014 med en integrerad kampanj för sociala medier. I denna ingick bland annat omfattade kampanjprodukter som utvecklats särskilt för sociala medier, t.ex. infografik och videor. De första siffrorna var mycket positiva: de första fyra månaderna efter kampanjstarten fick kampanjwebbplatsen tre gånger så många besök som vid samma period under förra kampanjen.

Vid årsskiftet hade EU-Oshas YouTube-konto långt över 1 000 prenumeranter,

Facebook-sidan fler än 17 000 gilla-markeringar, Twitter-kontot 11 500 följare och LinkedIn-sidan 5 290 följare – vilket i samtliga fall var en betydande ökning jämfört med föregående år.

En prototyp av byråns nya webbplats visades vid den tjugonde världskongressen om arbetsmiljö i Frankfurt i augusti, inför lanseringen av organisationens nya webbplats 2015. Under 2014 har samtidigt 46 webbteasers publicerats för att marknadsföra publikationer, aktiviteter och evenemang samt 11 blogginlägg publicerats om aktuella händelser.

Vad gäller det internationella nätverksarbetet upphörde finansieringen till EU-Oshas projekt för att stödja länder som omfattas av föranslutningsinstrumentet den 30 november 2014. Detta stöd har omfattat tillhandahållande av information, översättning av centrala handlingar samt ekonomiskt stöd till de nationella kontaktpunkternas resor till seminarier och möten. Byrån erbjuder även stöd för att synliggöra de nationella kontaktpunkterna, genom att t.ex. bistå med huvudtalare från EU-Osha vid arbetsmiljökonferenser i de länder som omfattas av föranslutningsinstrumentet. Ytterligare finansiering har sökts så att projektet ska kunna fortsätta 2015 och längre fram.

I februari 2014 inledde EU-Osha ett nytt projekt, finansierat genom den europeiska grannskapspolitiken, varigenom 16 olika partnerländer söder och öster om EU får möjlighet att bygga ett privilegierat partnerskap med EU. Detta innebär bland annat att partnerländerna får delta i den verksamhet som byråer som EU-Osha bedriver. Byrån har etablerat kontakter med det europeiska grannskapsområdet, besökt ett antal länder och låtit översätta centralt material till partnerländernas språk. Under 2015 kommer det att anordnas seminarier och workshoppar för företrädare för länder inom det europeiska grannskapsområdet i Bilbao.

HUR HITTAR MAN EU:S PUBLIKATIONER?

Gratispublikationer:

- Ett enskilt exemplar:
Genom EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- Flera exemplar/affischer/kartor:
Hos Europeiska unionens representationer (http://ec.europa.eu/represent_sv.htm),
hos delegationer i länder utanför EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sv.htm),
genom att kontakta nätverket Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sv.htm)
eller ringa 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratis inom hela EU) (*).

(*) Varken informationen eller samtalen kostar i regel något (men vissa operatörer, telefonkiosker och hotell kan ta betalt för samtalen).

Avgiftsbelagda publikationer:

- Genom EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha)

bidrar till att göra Europa till en säkrare, hälsosammare och produktivare plats att arbeta på. Den undersöker, tar fram och sprider tillförlitlig, balanserad och opartisk information om arbetsmiljöfrågor och anordnar Europaomfattande upplysningskampanjer. Arbetsmiljöbyrån inrättades av EU 1994 och har sitt säte i Bilbao i Spanien. Den sammanför företrädare för Europeiska kommissionen, medlemsstaternas regeringar, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt ledande experter från alla EU:s medlemsstater och andra länder.

Europeiska arbetsmiljöbyrån

C/Santiago de Compostela 12

48003 Bilbao, SPANIEN

Tfn +34 944358400

Fax +34 944358401

E-postadress: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>